

Ílt at skilja, at norðmenn vilja lata fiskin fara

Í sovjettiskt men ikki í føroyskt trol

Sjálvandi vilja vit minka veiðuna um hetta er av biologiskum orsakum, men lítið skiljandi er, at ein fiskur, sum vit keypa frá norðmonum og sovjett ikki má fara í eitt føroyskt trol, men í eit sovjettiskt enná við smærri meskum, segði Atli Dam m.a. í roðu síni á Norðurlandaráðsfundi.

Fru president! Der er søsat mange flagskibe i Nordisk Råd. Nogle af disse har udført bedrifter for folkene i Norden, medens andre blev liggende ved værf. Derimod har næsten alle mindre skibe som flittige slæbere opfyldt nordiske folks materielle og kulturelle behov.

Færingar har nydt godt af dette, specielt de initiativer, der er udsprunget af det sproglige, historiske og kulturelle fællesskab. Nordens hus i Tórshavn er så langt det væsentligste aktiv, der er tilført os som resultat af nordisk samarbejde, men også sager som Vestnordensamarbejdet og Vestnordenfonden er initiativer fra dette Råd.

Vi vil fortsat trække på muligheder, der ligger på spredte felter i samarbejdet om specifikke spørgsmål, herunder nyskabelserne Nordplus og Nordjob, hvor vi dog har ønske om små justeringer af administrativ karakter.

Vi anerkender og bifalder, at Nordens Råd har struktureret arbejdet således, at der opstilles handlingsplaner for enkelte sagsområder. Alene studiet af disse er inspirerende for enkelte sagsområder. Alene studiet af disse er inspirerende og pådrivende, og man stiller store forventninger til nogle af planerne. For tiden specielt til miljøbeskyttelsen og den ekstraordinære konference om havmiljø.

Til gengæld må vi erkende, at manglende resultater i flere år for store projekter frustrerer. »Norden som hjemmarked« kom f.eks. ikke videre, og det mindsker

troen på, at de nordiske lande hver for sig vil afskaffe national protektionisme til fordel for et andet nordisk lands behov eller til fordel for bestemte medborgergrupper i et andet land. Den nationale gevinst skal være åbenbar, før vi indrømmer andre fordele.

I denne forbindelse kom man som tilhører til debatten i går i den paradoksale situation at måtte give både Margrete Aukens og statsminister Schluter delvis ret, når de i uenighed om årsag og virkning kom til den fælles konklusion, at de store skridt tog vi ikke fremad det sidste årti. Snarere tripper vi på stedet, og toget er ved at køre fra en nordisk løsning p.g.a. udviklingen nede i Europa.

Dette hovedemne, »Norden i Europa«, efterlader os med delte sind. Vi må anerkende det saglige og interessante arbejde. Præsidiensekretariatet præsenterer i sine rapporter, men samtidig erkende, at alle synes slået af beundring over de store resultater, som EEC har opnået, og den dynamik og fart, hvormed disse formaliseres, således, at man har opgivet at opfylde de nordiske målsætninger først.

Det ser ud til, at der håbes på, at nogle nordiske lande via EFTA eller i kraft af andre fælles initiativer kan fjerne så mange handelsmæssige og andre hindringer, at den nordiske målsætning om et fællesmarked opfyldes som en slags bifald.

Såfremt handlingsplanen fra 1985 afskrives, kan vi, der ikke er medlemmer

af EFTA, kun med bange anelser følge udviklingen fra sidelinjen.

Det er for os skræmmende, at ikke engang de små justeringer i toldarrangementet vedrørende forarbejdede fiskeprodukter, der var helt naturlige mellem de tidligere EFTA-partnere Sverige, Finland og Færøerne, har kunnet gennemføres, fordi en eller anden national prestige eller hensyntagen stod i vejen. Dog sker der en ændring her nu den 6. marts mellem Finland og Færøerne.

Færingar ønsker som bekendt ikke medlemskab af EEC, men vil gerne tilforhandle sig nødvendige frihandelsindrømmelser. Vi må så håbe på, at disse kan accepteres af alle 18, hvis I går hen og bliver 18.

Da misinformerede og misinformende miljøorganisationer op til denne session har forsøgt at opskise en stemning mod norske fangere, vil jeg gerne bevidne Norge færøsk sympati og takke statsminister Brundtland for det klare og konsekvente svar, hun gav vedrørende de fornybare havressourcer. De skal udnyttes rationelt og hensigtsmæssigt under iagttagelse af en økologisk balance.

Vi færingar betragter denne koncession som guldgrube og føler naturligvis en forpligtelse til hele tiden at overveje fangstmetoderne, så disse er så humane som menneskeligt muligt, og international opmærksomhed er kun en ansporing til dette arbejde.

Bilaterale uoverensstemmelser to nordiske

lande imellem skal ikke indbringes for dette forum, men jeg kan ikke lade være med at nævne den nyligt indgåede fiskeaftale mellem Norge og Færøerne som et eksempel på, at små nationale hensyn nedbryder et samarbejde, som man i kraft af nordisk solidaritet havde en ekstra forpligtelse til at værne om.

Biologisk begrundede nedskæringer accepterer vi — det er en selvfølgelig livsbetingelse — men når man kommer dertil, at en fisk, som vi alligevel har

købt af Norge og Sovjetunionen i fællesskab, ikke må gå i et færøsk trawl i norsk zone, men gerne i et sovjetisk småmasket trawl i norsk zone, så har man ladet indre politiske hensyn få for stor vægt, specielt når vi så må fange tre småfisk i stedet for længere øst i Barentshavet.

Fru president! Tiden tillader kun strejfning af andre emner, så jeg må nøjes med at nævne vor store interesse i etableringen af de atomvåbenfrie zoner og efterlyse en op-

følgning af de positive signaler, som Anker Jørgensen-komiteen fik i Moskva vedrørende Østersøen og Nordsøen, samt at vi undrer os over de sparsomme reaktioner på Gorbatsjovs Murmansk-tale, der dog indeholdt både økonomiske, strategiske og miljømæssige perspektiver. Kort sagt, vi er optaget af, at en militæropbygning hindres i Nordområderne, nu der nedbygges i Europa.

Fartelefonin gongur heit

Í Føroyum eru yvir 500 fartelefonir seldar síðani 1. januar, og hetta er høgt tal sammet við grannalöndini. Í solúðinum kappast 14 innflytarar. Storno er helst tann størsti, men Nýggi Bókhandil hevur 15% av marknaðinum.

Hoast bankar og fíggarministar kunninga spartidur, gongur solan av fartelefonum væl. A Telefonverkinum eru seinastu 2 mánaðarnar skrásettir 524 felagar við fartelefon. Tá hugsað verður um hvussu stutt er frálíðið síðani NMT-skipanin varð tikin i nýtslu í Føroyum, so er hetta eitt høgt tal — eisini sammet við grannalönd okkara.

Talið av felagum í Føroyum svarar til 11 fartelefonir pr. 1000 íbúgv. Og sammetta vit við Island t.d., so tek tað eitt ár, aðrenn teirra tal var so høgt. Nu íslendingar hava havt fartelefon 2½ ár, hava teir 27 telefonir pr. 1000 íbúgv. Skulu vit bruka hetta sum mat fyri menningina innan fartelefonir í Føroyum, so kunnu vit rokna við um 1500 fartelefonum í Føroyum um tvey ár.

Vælnøgdir á TFL

Tilkar prognosur eru sjálvandi ikki eftirlandi, men geva eina ábending, sigur Magnus Danielsen á Telefonverkinum. — Vit hava havt øgiligan vøkstur her i byrjanini, men nu fer vøkturin at linka og fella i eina meira róliga legu.

— Men tað sær út til, at felagatalið hjá okkum fer at verða líka stórt sum i grannalöndunum.

I Norra eru 36 fartelefonir pr. 1000 íbúgv. í Svøríki 28, í Islandi 27 og Danmark 19 pr. túsund íbúgv. Síðani koma Føroyar við 11 fartelefonum pr. 1000 íbúgv. og Bretland við 8.

A Telefonverkinum eru teir vælnøgdir við úrslitið higartil.

Trongt á solúðið

Hoast samlaða solan er stor, kann tað verða smábytt millum tær ymsu fyrirkurnar, sum selja fartelefonir. Tær eru heilar 14 í tali. Nýggi Bókhandil er ein av teimum, sum for inn i soluna av fartelefonum.

— Fyri okkum var tað naturligt at fara inn á hendan marknaðin, ti vit selja frammanundan skrivstovuutgerð — a høgum tekniskum støði til nærum øll virki og stovnar i landinum, sigur Ólavur Arge, stjóri i Nýggja Bókhandil.

— Og higartil eru vit rættliga vælnøgdir.

— Vit hava ein markaðarpart, sum liggur um 15%. Og tað er rættliga gott, ta vit hugsa um, at vit eru nýggi á hesum umráðnum. Vit rokna ikki við at okkara partur verður minni framyvir — heldur vaksandi.

— Ti vit hava eitt gott merki og heimsins størsta framleiðara av elektronikki aftanfyrri okkum. Tað er amerikanska fyrirkurn Motorola.

— Og gongdin innan framleiðsluna av fartelefonum hevur vist, at t.d. smærri danskir verksmiðjur hava verið oalmindiliga dugnaligar til at útvika og menna fartelefonirnar. Men fleiri og fleiri eru farnar i samstarv við stóri utlendskar fyrirkurn, ti annars klára teir ikki at fylgja við ti stóra vøkstrinum innan hesa vinnu.

— Sterkasta parið i hesum sambandinum er eftir minum tykki Storno og Motorola, sum toku upp samstarv fyrri stuttum, ta Motorola keypti ein part i

Storno fyrirkuni, so vit eru væl fyrri, sigur Ólavur Arge.

Motor Óli og Óli P.

Nýggi Bókhandil plagar at siggjast millum hinan hvat lysingakampanjum viðvikur, men tað hevur verið heldur stilt rúndan um teir i fartelefon-kappingini higartil.

— Vit vildu ikki leypa framav i hesum sambandinum, ti vit skuldu eisini gera okkara royndir á okkum. Og ynsktu eisini at siggja hvønn veg tað bar við fartelefonini, sigur Axel Lutzhöft, soluleiðari i NB.

— Men nu eru vit tilreiðar. Men tað verður ikki við lysingum, sum eru pakkaðar við upplýsingum um tekniskar snildir. Ei heldur lysingar, sum geva kendsluna av, at tú ert ein verðsmáður, ti tú eigur eina fartelefon.

Istaðin hava vit uppfunnid Motor Óla saman við Óla Petersen. — Motor Óli er føroyi gaur burturav. Og i smáum tekniroðum siggja vit, hvussu goða nýttu hann hevur fingið av fartelefonini.

— Óli Petersen er uttan iva okkara fremsti teknari, ta umræður skemtiteknarar, og tað fara vit eisini at sanna i hesum lysingum, lovar Axel Lutzhöft.

London Taxi á framsýning

Nýggi Bókhandil verður eisini við á framsýningini i Gundadalshöllini i næstu viku. Har verður høvi at siggja og royna Motorola telefonirnar.

— Telefonina hava vit monterað i ein London Taxi. So umframt at royna Motorola telefonina, fært tú eisini eitt stök av Londonatmosferu, tá tú roynir Motorola telefonina á framsýningini, endar Axel Lutzhöft, soluleiðari i NB.